Вітаем дэлегатаў VI партыйнай справаздачна-выбарнай канферэнцыі!

ПРАЛЕТАРЫІ ЎСІХ КРАІН, ЯДНАЙЦЕСЯ!

БЕЛАРУСКІ УНІВЕРСІТЭТ

1988
ЧАЦВЕР
20
КАСТРЫЧНІКА

№ 27(1585)

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, КАМСАМОЛЬСКАГА І ПРАФСАЮЗНЫХ КАМІТЭТАЎ БЕЛАРУСКАГА ОРДЭНА ПРАЦОЎНАГА ЧЫРВОНАГА СЦЯГА ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ У. І. ЛЕНІНА

У наступным нумары чытайце:

— Як справы? — хвалючыся, пыталіся мы ў карэспандэнта Ірыны Дзяргач.— Ці ўсё атрымліваецца?

І чулі ў тэлефоннай трубцы бадзёрае:

— Добра.

Справа ў тым, што на нейкі час (дакладней, адзін дзень), яна вырашыла папрацаваць на месцы намесніка сакратара камітэта камсамола універсітэта па ідэалагічнай рабоце Сяргея Балашэнкі.

Што з гэтага атрымалася? Як ставіцца цяпер Ірына да камсамольскай дзейнасці і папрокаў у адрас камітэта? Каб знайсці адказы на гэтыя пытанні, дастаткова зазірнуць у наступны нумар.

Беларускі універсітэт ТЭЛЕТАЙП
УЧОРА · СЁННЯ · ЗАЎТРА

●●●

НЯМАЛА НАРАКАННЯЎ

можна пачуць у апошні час на стан матэрыяльна-тэхнічнай базы універсітэта. Савет Міністраў БССР нават прыняў пастанову «Аб мерапрыемствах па паскоранаму развіццю матэрыяльна-тэхнічнай базы БДУ». Аб ходзе яе выканання і ішла размова на апошнім пасяджэнні рэктарата.

З інфармацыяй аб падрыхтоўцы універсітэта да работы ў зімовых умовах выступіў прарэктар па адміністрацыйна-гаспадарчай частцы У. І. Тарасевіч.

М. АНДРЭЕЎ.

●●●

«НЕВЯДОМЫ АДДЗЕЛ»

— жартуюць з сябе супрацоўнікі аддзела ідэйнага выхавання і масавай работы бібліятэкі БДУ. І сапраўды, чаму тут яшчэ не дастаткова частыя госці студэнты, супрацоўнікі, аспіранты, выкладчыкі? Няўжо няма пытанняў па арганізацыі і правядзенню вечароў, дыскусій, аглядаў? Няўжо не ўзнікае патрэбы ў кансультацыі пры падборы літаратуры для курсавых работ, пры арганізацыі выставак і г. д.? Завітайце сюды і, упэўнена, вы станеце частым наведвальнікам аддзела.

А калі вы не жадаеце заглядваць у аддзел, яго супрацоўнікі ідуць да вас самі. Шкада толькі, што іх вельмі мала, і ахапіць работай усіх ім проста не пад сілу. Тым не менш, гутаркі, агляды, тэматычныя вечары збіраюць усё больш і больш прысутных. Тэматыка іх самая разнастайная. Напрыклад, у мінулым-пачатку гэтага месяца на многіх факультэтах былі праведзены літаратурныя вечары, прысвечаныя творчасці Г. Ахматавай, У. Маякоўскага.

Многіх зацікавілі агляды літаратурных навінак на гістарычныя тэмы і літаратурных часопісаў, а таксама падрыхтаваныя па творчасці Л. М. Талстога («Л. М. Талстой — чалавек і мысліцель»), М. Горкага («Грамадска-палітычная дзейнасць і погляды Горкага») і іншыя.

Вы можаце таксама пазнаёміцца з выстаўкамі, арганізаванымі супрацоўнікамі аддзела масавай работы: «Беларусь — мая Радзіма», «Да 70-годдзя камсамола», «Табе, першакурснік!».

З. МІХНЕВІЧ.

ВА ЎМОВАХ пашырэння галоснасці і дэмакратызацыі савецкага грамадства вялікае значэнне мае своечасовае інфармаванне партыйнага камітэта аб праблемах, клопатах, якія хвалююць калектыў, яго асобных членаў. Аператыўнае рэагаванне і ўлік у сваёй дзейнасці інтарэсаў калектыву дазволіць парткому універсітэта працаваць больш эфектыўна, своечасова вырашаць набалелыя пытанні.

ВЫВУЧАЕМ ГРАМАДСКУЮ ДУМКУ

Формы падкажа практыка

З гэтай мэтай пры парткоме створана камісія па вывучэнню грамадскай думкі. Асноўныя напрамкі дзейнасці яе ўключаюць пытанні дэмакратызацыі, развіцця студэнцкага самакіравання, бягучыя справы — падрыхтоўка да сесіі, якасць выкладання, ацэнка дзейнасці грамадскіх арганізацый, пытанні быту, адпачынку і інш.

Жадаючыя падзяліцца сваёй думкай па тых ці іншых пытаннях могуць кожны тыдзень у пятніцу з 10 да 12 гадзін пазваніць па тэлефоне 20-78-23. Пытанні будуць аналізавацца камісіяй і перадавацца для вырашэння ў партыйны камітэт.

Для таго, каб існавала зваротная сувязь, на старонках «Беларускага універсітэта» рэгулярна будзе публікавацца спецыяльны бюлетэнь камісіі, дзе будзе паведамляцца аб прынятых (ці непрынятых) мерах па тых ці іншых пытаннях.

Вялікую дапамогу ў рабоце камісіі могуць аказаць прапагандысты сеткі палітасветы універсітэта, а таксама адказныя за правядзенне адзіных палітдзён на факультэтах. На занятках і палітднях узнімаецца шмат надзённых, вострых пытанняў нашага калектыву, якія патрабуюць неадкладнага вырашэння. Акрамя гэтага мы звяртаемся да выкладчыкаў грамадскіх дысцыплін. Заўважана, што ў студэнтаў ва ўмовах галоснасці вырас інтарэс да грамадскіх праблем, і было б няправільным не ўлічваць гэтага ў рабоце універсітэцкай партыйнай арганізацыі.

Акрамя гэтага на факультэтах можна было б аформіць спецыяльныя стэнды, свайго роду «сацыяльны індыкатар», дзе змяшчаць пытанні і адказы на іх, якія падаюцца пісьмова ў скрынку, што знаходзіцца на гэтым жа стэндзе.

Камісія лічыць, што гэта толькі першыя крокі ў наладжванні вывучэння грамадскай думкі. Мы спадзяёмся, што практычная дзейнасць падкажа новыя формы і метады работы.

У. АРЛОЎ,
член камісіі па вывучэнню грамадскай думкі, выкладчык кафедры гісторыі КПСС прыродазнаўчых факультэтаў.

ІНТЭРВ'Ю З КАНДЫДАТАМ

— Работа XIX Усесаюзнай партыйнай канферэнцыі закончылася першага ліпеня. Але на гэтым мы не ставім кропку, хутчэй двукроппе. Што змянілася ў жыцці вашай партарганізацыі за тры месяцы, якія прайшлі пасля канферэнцыі?

ХУХЛЫНДЗІНА Л. М., выкладчык кафедры гісторыі КПСС прыродазнаўчых факультэтаў, кандыдат у члены парткома.

— XIX партканферэнцыя адкрыла перад партыйнымі арганізацыямі вялікія магчымасці. Ад нас жа залежыць, ці стануць яны рэальнасцю. Але гаварыць сёння аб тым, што ў рабоце партыйнай арганізацыі адбыліся вялікія змены, яшчэ, напэўна, рана. Так, стала больш галоснасці пры вылучэнні кандадатур у састаў парткома, больш зацікаўленая размовы ідзе на партыйных сходах. Але адных слоў мала, бурнымі абмеркаваннямі, мітынгамі і прамовамі ўжо не абысціся. Нам патрэбны практычныя справы. І на адным з галоўных месц павінны стаць праблемы ідэалагічнага забеспячэння перабудовы, выкарыстанне актыўных форм ідэйнага ўздзеяння, дэмакратычных па сутнасці і дзейсных па сваіх канкрэтных выніках.

У сувязі з гэтым хацелася б сказаць аб існуючай структуры партарганізацый. Адрыў камуністаў-грамадазнаўцаў ад партыйных арганізацый факультэтаў перш за ўсё адмоўна ўплывае на стан работы пярвічных партыйных арганізацый кафедраў грамадскіх навук. Мы замыкаемся на адных і тых жа праблемах, узнікае непатрэбны паралелізм у рабоце кафедры і яе партыйнай арганізацыі. Страціўшы сувязь з факультэтамі, некаторыя камуністы адрываюцца і ад канкрэтнай работы. Калі сёння нельга вярнуцца да старой структуры, то неабходна было б падумаць аб удасканаленні новай.

Фота С. ПЛЫТКЕВІЧА.

АФІЦЫЙНЫ АДДЗЕЛ

Да партыйнай канферэнцыі

ПРАЦЯГВАЕЦЦА падрыхтоўка да VI справаздачна-выбарнай партыйнай канферэнцыі універсітэта. Прайшлі сходы ў партыйных арганізацыях факультэтаў і падраздзяленняў, на якіх вылучаны кандыдатуры ў састаў партыйнага камітэта БДУ. Сярод іх: Часноўскі М. Э. (гістфак); Калупаеў А. А., Маляўка В. В. (СКТБ з доследнай вытворчасцю); Навумовіч У. А., Шамякіна Т. І., Караічава Т. В. (філфак); Ціхіня В. Г., Шумак А. Г., Чыгір В. Ф., Грунтоў А. І., Лысякоў У. М. (юрфак); Бераснева А. І., Нячай А. А. (кафедра палітэканоміі гуманітарных факультэтаў); Пісарэнка І. Я. (кафедра марксісцка-ленінскай этыкі, эстэтыкі і навуковага атэізму).

УЛАСНАЕ МЕРКАВАННЕ

Аб тым, што хвалюе

У размове са мной Мікалай Марчанка, студэнт 4-га курса гістфака, намеснік сакратара партыйнай арганізацыі па рабоце з маладымі камуністамі, заўважыў:

— Я як разумею: камуніст павінен быць прыкладам у любой справе. У грамадскай рабоце, спорце, мастацкай самадзейнасці і, галоўнае, у вучобе. У нас жа, на аддзяленні гісторыі КПСС, у працэнтных адносінах пасляховасць членаў партыі ніжэй. І мяне вельмі хвалюе такое становішча. Якія ж мы камуністы? Які авангард? І як дабіцца, каб сапраўды ім сталі? Ведаю, адным махам гэтага не зробіш.

І сапраўды, чаму так атрымліваецца — прымаюць жа ў партыю лепшых? На гэтае і іншыя пытанні і стараецца знайсці адказ М. Марчанка.

— Але паказушная актыўнасць нам таксама не патрэбна,— нібы спрабуючы пераканаць у гэтым мяне, гаворыць Мікалай.— Галоўнае, зацікавіць людзей, знайсці ім справу па душы. Няўжо не зразумела: толькі ў такім выпадку яна прынясе чакаемы вынік.

Гэтага прытрымліваліся і тады, калі даручалі кандыдату ў члены КПСС Д. Белабродскаму займацца арганізацыяй культурна-масавай работы. Ён праявіў сапраўдны талент, ініцыятыву, вялікія арганізатарскія здольнасці. І калі камуністы заслухоўвалі яго справаздачу аб прыходжанні кандыдацкага стажа (гэта робіцца два разы ў год на партыйным сходзе ці на пасяджэнні партбюро), аднадушна згадзіліся: лепшую кандыдатуру на гэту «пасаду» знайсці цяжка.

І яшчэ адна вельмі важная праблема турбуе Мікалая Марчанку. Зараз ідзе камплектаванне груп для заняткаў у школе маладога камуніста. Раней як было: хочаш ці не, а школу абавязкова павінен скончыць. І амаль нікога не хвалявала: цікава табе там, ёсць якаянебудзь карысць ці марная трата часу, вынесеш штосьці каштоўнае для сябе ці выйдзеш і забудзеш, аб чым гаварылі? Зараз пастараліся паламаць гэту застарэлую, аджыўшую форму арганізацыі заняткаў у школе. Кожны, ідучы на вучобу, мае права выбару. Калі цябе менш цікавяць пытанні эканомікі, больш — сацыяльнай палітыкі, калі ласка, твае пажаданні будуць улічаны: школа маладога камуніста будзе працаваць па некалькіх напрамках.

Раней студэнты часта прапускалі заняткі ў ШМК, спасылаючыся на недахоп часу. Паклапаціліся на гістфаку і аб гэтым і вырашылі даць магчымасць маладым камуністам займацца самастойна. А як жа кантраляваць тых, хто выбраў такую форму? Аказваецца, не так складана, патрэбна толькі ўвесці сістэматычныя субяседаванні з вопытнымі камуністамі. Тут ёсць два станоўчыя моманты. Па-першае, кансультант пераканаецца, ці правільна разумее малады камуніст асноўныя напрамкі той праблемы, якую вывучае. Па-другое, будзе ісці перадача вопыту старэйшага пакалення маладым.

Задумы, безумоўна, добрыя, але ці хопіць сіл і часу, каб ажыццявіць іх. Аб гэтым і клапоцяцца сёння Мікалай Марчанка і маладыя камуністы гістфака.

З. АЛЯКСАНДРАВА.

ГАВАРЫЦЬ ПА-НОВАМУ, МЫСЛІЦЬ ПА-НОВАМУ, ПРАЦАВАЦЬ ПА-НОВАМУ

ПРАБЛЕМЫ, ПРАБЛЕМЫ, ПРАБЛЕМЫ

5 кастрычніка адбылася дыскусія аб шляхах рэалізацыі рашэнняў XIX Усесаюзнай партыйнай канферэнцыі ў калектыве універсітэта.

Якія рэальныя магчымасці ўдасканалення вучэбнага працэсу, паляпшэння падрыхтоўкі кадраў?

У чым бліжэйшыя рэзервы інтэнсіфікацыі фундаментальных і прыкладных даследаванняў ва універсітэце?

Якія шляхі і сродкі дэмакратызацыі, расшырэння галоснасці ў грамадска-палітычным жыцці БДУ?

Гэтыя і іншыя пытанні сталі прадметам абмеркавання ўдзельнікаў дыскусіі.

— Студэнцкаму самакіраванню ў інтэрнаце № 6 ужо тры гады. У год эканоміцца каля 7 тыс. рублёў. Дасягненняў шмат, але бюракратычная сістэма працуе па-ранейшаму.

— Будаваць у Шчамысліцы універсітэцкі гарадок і спадзявацца, што не ўзнікне транспартнай праблемы? Паспрабуйце вывезці 10 тысяч чалавек за межы горада на адным 47-м маршруце!

— Навуцы заўсёды патрэбны акрыленыя, мэтанакіраваныя людзі, якія б аддавалі справе час, здароўе, жыццё, часта бязвыплатна. Дзе знайсці ўсё гэта, калі ў час сесіі аднаму выкладчыку даводзіцца прымаць залік у 500 студэнтаў? Праўда, навуковы аддзел гэта пакуль мала хвалюе.

— Як здарылася, што многія нашы былыя ідэалы аказаліся пустым гукам? Папрокі і выпады ў адрас грамадазнаўцаў з'яўляюцца справядлівымі: мы дрэнна ведаем грамадства, у якім жывём. Але ці так ужо эфектыўна самабічаванне?

— Што, калі для ажыццяўлення індывідуальнай, а не паточнай падрыхтоўкі спецыялістаў аб'яднаць намаганні БДУ і АН БССР, выкарыстоўваючы базу НДІ ПФП, НДІ ЯП, СКТБ з доследнай вытворчасцю? Чаму універсітэт яшчэ застаецца сістэмай замкнутай?

— Калі прапановы застаюцца славеснымі, цяжка паверыць у «светлую» будучыню. Калі вакол гавораць аб падарунку, які атрымае універсітэт у 1996 годзе, не ўсе падзяляюць гэты аптымізм.

—...І праблема аўдыторнага голаду. Цэлыя курсы пераводзяцца на другую змену. Пры першым жа знаёмстве са старымі будынкамі ў студэнтаў знікае жаданне вучыцца, у выкладчыкаў — працаваць.

ПРАДСТАЎЛЯЕМ УДЗЕЛЬНІКА ДЫСКУСІІ

Б. А. МАНАК, дацэнт геафака, кандыдат у члены парткома:

— На якую праблему ў першую чаргу павінен звярнуць увагу член парткома?

На сувязь навучання і выхавання. З ліквідацыяй куратарства многія выкладчыкі самаўхіліліся ад кантактаў з моладдзю. Ператварыліся ў лектараў, а не ў выхавацеляў.

Цяперашняму пакаленню моладзі цяжка як ніякаму іншаму. Вельмі многа супярэчлівай інфармацыі, нечаканых сітуацый. Вельмі многа рознага можна пачуць. А дрэнныя словы страшней за зброю. Яны веру забіваюць. Нават пакаленню 30-х у гэтым сэнсе было лягчэй — яны чулі толькі добрыя словы і верылі ім.

Не падабаецца тэрмін «куратарства»? Не трэба яго ўжываць. Але калектыў павінен быць. За кожнай кафедрай патрэбна замацаваць групу студэнтаў. Усе разам і павінны стварыць калектыў.

Я катэгарычна супраць вольнага наведвання лекцый. Не толькі таму, што губляецца магчымасць паслядоўна выхоўваць. Яшчэ і таму, што нашы студэнты не здольны самастойна вучыцца. Не падрыхтаваныя да гэтага ні маральна (узровень свядомасці некаторых падводзіць), ні матэрыяльна (няма дастатковай колькасці падручнікаў і літаратуры).

Фота С. ПЛЫТКЕВІЧА.

М. А. КАРАТАЕЎ, дацэнт кафедры матэматычнага забеспячэння ЭВМ:

«Самакіраванне павінна грунтавацца на сэканомленых сродках, а не на датацыях...»

— Прыбіральшчыцы, вахцёры, паспартыстка, ліфцёр, рамонтнік па ліфтах хутка тры гады як не прыходзяць на працу ў інтэрнат № 6. З усяго «дарослага» штатнага персаналу засталіся толькі сантэхнік, электрык, прыбіральшчыца месцаў агульнага карыстання. Астатніх замянілі студэнты. Нават камендант ніякіх пытанняў, звязаных з жыццём і бытам інтэрната, без іх цяпер не вырашае.

Для сэканомленых грошай (каля 7 тыс. рублёў) ашчадная кніжка не спатрэбілася. Затое выйграюць у параўнанні з іншымі чытальныя залы інтэрната, клуб «Красавік» даўно не скардзіцца на адсутнасць музычнай апаратуры, працуе ўласнае кафэ, маецца (дзе вы яшчэ такое пачуеце!) інтэрнацкая цырульня. Быццам, добра ўсё. Студэнты вучацца па-гаспадарску наладжваць сваё жыццё. Дэканат, партбюро, камітэт камсамола і прафком факультэта атрымалі магчымасць, кантралюючы, не засяроджваць увагі на невялікіх бытавых пытаннях.

Толькі апошнім часам усё часцей чуюцца галасы абураных студэнтаў: «Што гэта мы эканомім, а грошай не бачым?»

Уласным рахункам самакіраванне яшчэ, здаецца, не забяспечылі. Думкі аб магчымасці распараджацца грашыма па дазволу бухгалтэрыі (іх, дарэчы, захоўвалі на ўсялякі выпадак) так і не здзейсніліся. Скарбонка, па-ранейшаму, засталася агульнай. Вынікаў самастойнай гаспадарчай дзейнасці студэнтаў, як ні шукай, не бачна. Дзе ж самакіраванне?

Б. А. МАНАК, дацэнт геаграфічнага факультэта:

«Павінен існаваць строга дыферэнцыраваны падыход да размеркавання нагрузак выкладчыкаў...»

— Мы, географы, апынуліся ў тым несуцяшальным становішчы, калі пастаяннае павелічэнне колькасці студэнтаў прымусіла выкладчыкаў адмовіцца ад навукі. Быў набор абітурыентаў 60, потым 100, далей 200, 200... Што такое дзвесце пры тых жа штатных «адзінках» (як працавала на геафаку 50 выкладчыкаў, так і засталося)? Падлічылі: адзін выкладчык працуе сёння ў васьмі-дзесяці групах.

Навукі ўжо чатыры гады няма сярод студэнтаў: недахоп аўдыторый, заняткі ў тры змены.

Навука не знаходзіць сабе месца і сярод выкладчыкаў. Паспець бы з вучэбнымі планамі — астатняе трымаецца на энтузіязме. Навуку залічваюць у справы асабістыя. Хіба не так, калі кіраўніцтва лічыць: адолееце — бярыце тэму для распрацоўкі, не — факультэт не зможа ствараць спрыяльныя ўмовы. Пры такім становішчы навукай займацца немагчыма. Таму што на ўсё адразу сіл не хапае. Калі чалавек вядзе велізарную навуковую работу, зразумела, не зможа ён выканаць тысячу гадзін нагрузкі. Тым больш, чытаць чатыры курсы, весці семінары, прымаць залікі. Немагчыма, неймаверна і... нікому няма да гэтага справы.

Працуе ва універсітэце навуковы аддзел. Яму б абараніць нас, разабрацца з тэмамі, заданнямі, задумацца над дыферэнцыяцыяй нагрузак, калі адзін займаецца навукай, другі толькі выкладае. А ён дае згоду: не жадаеце, не паспяваеце весці навуковыя распрацоўкі — не трэба.

Да чаго ж мы навуку давядзём?

А. І. ЗЕЛЯНКОЎ, загадчык кафедры марксісцка-ленінскай філасофіі гуманітарных факультэтаў:

«Без факультэта грамадскіх навук ажыццявіць неабходную рэформу структуры падрыхтоўкі кадраў грамадазнаўцаў немагчыма...»

— Ва універсітэце да гэтае пары пануе несучасны падыход у ацэнцы ролі грамадскіх навук і не зусім адэкватна разумеецца іх сучаснае становішча, іх магчымыя перспектывы. Мы знаходзімся пакуль пад уладай былых стэрэатыпаў, калі лічылася, што грамадскія навукі не патрабуюць матэрыяльных затрат, сур'ёзнай, прадуманай кадравай палітыкі. Хаця ні ў каго не ўзнікае сумнення, што вырашыць праблемы, аб якіх ішла размова на XIX партыйнай канферэнцыі, нам нельга, не абапіраючыся на грамадскія навукі. Таму што толькі яны здольны распрацаваць прагнастычныя мадэлі, на базе якіх можна спадзявацца на рэальныя перамены сітуацыі.

Што ж маем мы? Гістарычны факультэт ажыццяўляе вучэбны працэс, сінтэзуючы пяць аддзяленняў. Зразумела, самай надзённай праблемай з'яўляецца цяпер адкрыццё філасофа-эканамічнага факультэта ці факультэта грамадскіх навук. Пытанне гэта доўгі час абмяркоўвалася на розных узроўнях універсітэцкай структуры, але, на жаль, акрэсленасці няма. Ідэю падтрымлівае абком КПБ, яе вітаюць у рэктарацыі. Разам з тым пытанне пакуль не вырашаецца.

Ды і ў вучэбным працэсе не абысціся без вялікай колькасці ўдасканаленняў. Мы з'яўляемся сведкамі дэвальвацыі слова. Яно гучыць, але для таго, каб дайшло яно да сэрца кожнага чалавека, неабходна валодаць майстэрствам рыторыкі, дыскусіі. На якім з факультэтаў (хаця б гуманітарных) гэтаму вучаць?

Потым, неабходна выходзіць да шырокіх мас, а не тэарэтызавацца. У нас ёсць патэнцыял для таго, каб універсітэт стаў ініцыятарам у стварэнні сацыяльна-палітычнага клуба. Да яго, здаецца мне, можна прыцягнуць увагу і нефармальных аб'яднанняў, і студэнтаў, і ўсіх, каго хвалююць, напрыклад, набалелыя праблемы экалогіі культуры і прыроды ў беларускім рэгіёне. Тут ёсць аб чым размаўляць, над чым раздумваць, што вырашаць...

А. М. ЛЮЦКО, партгрупорг кафедры ядзернай фізікі:

«Я лічу, што рэктарату неабходна дамовіцца з СКТБ з доследнай вытворчасцю аб стварэнні цэха, які б вырабляў хаця б частку з таго, што неабходна для вучэбнага працэсу».

— Сродкаў для ўдасканалення апаратуры дваццацігадовай даўнасці і набыцця сучаснай мы сёння не маем. Рэзерваў для лепшага выкарыстання патэнцыялу вышэйшай школы, здаецца, таксама. А калі прыглядзецца?

З АН БССР мы цяпер чамусьці амаль не маем кантактаў (між іншым, там працуюць практычна ўсе нашы выпускнікі). Навукова-даследчы інстытут прыкладных фізічных праблем ствараўся з мэтай атрымання базы для работы выкладчыкаў, навуковых заняткаў студэнтаў. Прайшоў час, паміж універсітэтам і інстытутам бы сценку ўзвялі. Цяпер пры фізічным факультэце ўзнік Інстытут ядзерных праблем. Ён становіцца на той жа шлях. Мы ствараем яшчэ адну акадэмію, з якой не будзе сувязі?

А СКТБ з доследнай вытворчасцю? Планавалася яно як база для ўкаранення навуковых распрацовак у вытворчасць. У кожнай дыпломна-эксперыментальнай рабоце патрабуюцца эксперыментальныя ўстаноўкі. У нашых майстэрнях правядзенне вопытаў па дыпломнай ці навуковай рабоце даўно зрабілася выключэннем. Таму кіраўнікі толькі што не з торбай ходзяць з аднаго прадпрыемства на другое, угаворваюць вячэрнікаў, каб яны што-небудзь, дзе-небудзь... І гэта пры існаванні ўласнага СКТБ з доследнай вытворчасцю?

Ф. Ф. КАМАРОЎ, намеснік дырэктара Інстытута прыкладных фізічных праблем:

«Адасобіўшы навукова-даследчы інстытут прыкладных фізічных праблем ад кафедраў радыёфізічнага факультэта, мы дапусцілі памылку».

— На першым часе загадчыкі кафедраў радыёфізічнага факультэта былі ў інстытуце загадчыкамі лабараторый, аддзелаў. Потым такое сумяшчэнне камусьці падалося непатрэбным. Паступова інстытут ізаляваўся. І сутыкнуўся з такой праблемай: нам ужо не хапае маладых сіл. Узаемадзейнічаем з фізікамі, арганізоўваем сумесную кафедру з ФПМ, а да радыёфізікаў ніяк не можам дастукацца. Не сакрэт, што матэрыяльная база ў іх састарэлая. З такім абсталяваннем працаваць немагчыма. Уяўляеце сабе, якіх спецыялістаў рыхтуюць на гэтым факультэце!

Нарэшце, мы пайшлі насустрач, прапануем розныя формы ўзаемадзеяння, ствараючы моцнае канструктарскае бюро, спадзяёмся, што студэнты згодзяцца працаваць на нашай базе. Дарэчы, яна ж зусім не выкарыстоўваецца. Факультэт пакуль [illegible]чыць. За выключэннем кафедры А. Ф. Чарняўскага, які і ў інстытуце, і на кафедры гаспадар.

Вы спрабавалі калі-небудзь прааналізаваць дасягненні універсітэта? Вельмі блякла выглядаем мы ў параўнанні з іншымі, калі ідзе гаворка аб вылучэнні стратэгічных задач. Магчыма, прычына ў нашай раз'яднанасці?

ІНТЭРВ'Ю З КАНДЫДАТАМ

М. М. ШУМЕЙКА, намеснік дырэктара НДІ ядзерных праблем, прафесар, кандыдат у члены парткома:

— Ваша думка: ці падтрымаюць вашу кандыдатуру? Калі так, то чаму?

— Пэўна, палова прысутных не ведае ні асабіста мяне, ні іншых кандыдатаў. А людзі не схільныя абвяргаць невядомае. Калі зыходзіць з гэтага пункту гледжання, мяне хутчэй за ўсё зацвердзяць. Зразумела, хацелася б падрабязнага абмеркавання ўсіх кандыдатур. З размеркаваннем «партфеляў» і пераказам кандыдатамі прыкладной праграмы дзеянняў.

Пытанне, чаму ў партком прапанавалі іменна мяне, крыху не па адрасу. Сход вырашыў: у мяне вялікі вопыт партыйнай работы. Дзесяць гадоў у партыйным бюро фізічнага факультэта: адказваў за вучэбную работу, інтэрнацыянальна-патрыятычнае выхаванне, друк, быў намеснікам сакратара па ідэалогіі.

Гэта давала асалоду сустрэч з самымі рознымі людзьмі, магчымасць неяк уплываць на жыццё. Хаця ўсе мы крыху прадукты свайго часу, і пачуццё шкадавання пра страчаны на кампаніі і абавязацельствы час нам усім знаёмае, у свой адрас абвінавачванняў у кансерватызме і бюракратыі я пакуль не чуў.

Але калі мяне не зацвердзяць, не пакрыўджуся. Магчыма, гэта справа для маладзейшага чалавека.

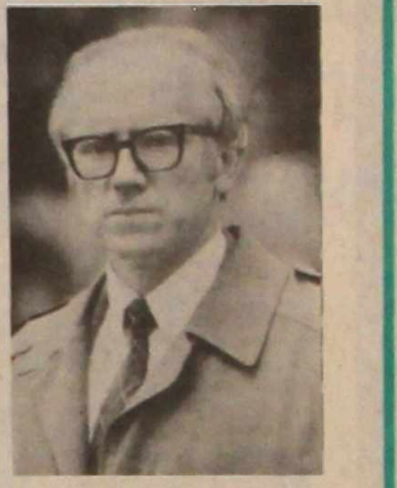

Фота С. ГРЫЦА.

А. К. КІСЯЛЕЎ, дацэнт кафедры гісторыі КПСС прыродазнаўчых факультэтаў:

«Калі мы будзем слабымі, залежнымі, лянівымі, асабліва пры пераходзе на гасразлік, сродкамі нас ніхто не забяспечыць»:

XIX Усесаюзная партыйная канферэнцыя звярнула ўвагу на пытанне аб пераходзе ад адміністрацыйна-каманднай сістэмы да новых гаспадарча-разліковых форм кіравання. Я б хацеў высветліць, здаецца, дробязнае пытанне. Людзі хварэюць, ездзяць у камандзіроўкі. У вучэбным працэсе «прастояў» быць не можа. Заўсёды даводзіцца хворых падмяняць. А куды ідзе іх заробак? Хто падлічваў выпадкі, калі выкладчыкі працуюць «звыш плана» і часцей за ўсё бязвыплатна? Атрымліваецца, нехта працуе і нічога не зарабляе, а ў іншага ў кішэні аказваецца прэмія за эканомію заработнай платы.

І другое. Распараджэнне камісіі Дзяржкамвыда СССР ад 7 ліпеня 1988 года сведчыць аб тым, што ў сувязі з вялікай колькасцю малатыражных выданняў, усе кнігі тыражом да 11 тысяч экземпляраў выдаюцца ў двух выпадках: за кошт аўтара ці той арганізацыі, якая яе рэкамендавала. Для нашай рэспублікі, дзе пражывае 10 млн., набраць большы тыраж амаль немагчыма. Фізікам, хімікам лягчэй — кнігі могуць паступаць у іншыя рэспублікі. Як быць грамадазнаўцам? Між тым, танная ідэалогія можа дорага абысціся партыі і дзяржаве.

ІНТЭРВ'Ю З КАНДЫДАТАМ

М. Я. ЗАЙЦАЎ, дацэнт кафедры філасофіі гуманітарных факультэтаў, Герой Савецкага Саюза, кандыдат у члены парткома:

— Вы — камуніст з 44-гадовым стажам, удзельнік Вялікай Айчыннай вайны. Большую частку свайго жыцця аддалі выхаванню маладога пакалення. На вашу думку, ва ўмовах сённяшніх радыкальных змен у нашым грамадстве працаваць з моладдзю стала цяжэй ці, наадварот, — лягчэй?

— Ведаеце, мне, як і, напэўна, любому старому камуністу, зараз вельмі цяжка. Разбураецца той стэрэатып ідэала, на які мы раўняліся, з якога бралі прыклад, якому пакланяліся. Ён нібы пакрыўся карозіяй. Да гэтага цяжка прывыкнуць, з гэтым цяжка пагадзіцца. Людзі, асабліва моладзь, часта таксама адносяцца з недаверам: маўляў, ведаем мы, чым вы займаліся. Усё гэта ўскладняе выхаваўчы працэс.

Наша галоўная задача сёння — рыхтаваць высокаідэйных маладых людзей, аддадзеных ідэалам партыі. Без гэтага не будзе добрага спецыяліста, бо кожны, робячы сваю справу, павінен быць упэўнены, што робіць яе дзеля высакародных мэт. Але каб уздзейнічаць на чалавека, патрэбны пастаянны кантакт з ім. І не толькі ў чыста афіцыйных абставінах. Мы ж з вылучэннем нашай кафедральнай партыйнай арганізацыі як самастойнай (раней уваходзілі ў састаў партарганізацыі гістфака) такую магчымасць страцілі. І ўсё ж знаходзім нейкія сумесныя формы работы са студэнтамі аддзялення філасофіі, выкройваем час для правядзення дыскусій, гутарак, проста для шчырай, задушэўнай размовы. Асаблівую ўвагу ўдзяляем паспяховасці студэнтаў.

Думаю, мы на правільным шляху. І яшчэ. Лічу, што работа партарганізацыі павінна вызначацца не толькі колькасцю праведзеных мерапрыемстваў. Мы павінны адчуваць уплыў яе ў, здавалася б, самых будзённых справах.

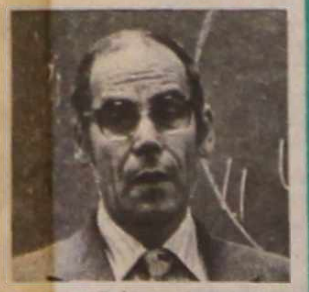

Фота С. ПЛЫТКЕВІЧА.

А. І. ЕЛСУКОЎ, загадчык кафедры марксісцка-ленінскай філасофіі прыродазнаўчых факультэтаў.

«Чаму ў школе за дадатковую нагрузку заробак павялічваюць, у тэхнікуме таксама, а мы быццам апынуліся ў зачараваным коле?»

— Хто-небудзь фіксуе матэрыялы дыскусіі? Я да таго, што часам выступленнямі з трыбуны да справы ні на крок не падыходзіш, толькі да старых слоў новыя дадаеш.

Мы не раз сутыкнёмся яшчэ з цяжкасцямі. Калі мы капітальна адбудоўваемся, ці не азначае гэта, што фонды на цякучы і капітальны рамонт будуць пастаянна скарачацца? Калі ўлічыць, што планавыя тэрміны здачы новых універсітэцкіх будынкаў адкладваюцца, можа здарыцца так, што наваселамі мы станем не ў 1996 годзе, а добра, калі ў двухтысячным. Ці не здарыцца так, што ў апошнія гады мы будзем жыць усё горш і горш? Тады ў аварыйным становішчы апынуцца не адзін-два корпусы.

Цяпер аб зачараваным коле, у якое мы трапілі. Фонд заработнай платы залежыць ад колькасці студэнтаў. Такім чынам, фонд павінен павялічвацца. У нас павінны паяўляцца новыя штатныя адзінкі. А штатны расклад вось ужо дзесяць гадоў, як не рушыцца з мёртвага пункту. Студэнтаў усё больш, узрастае нагрузка, а заробкі выкладчыкаў застаюцца ранейшымі.

Дыскусійны стол «БУ»

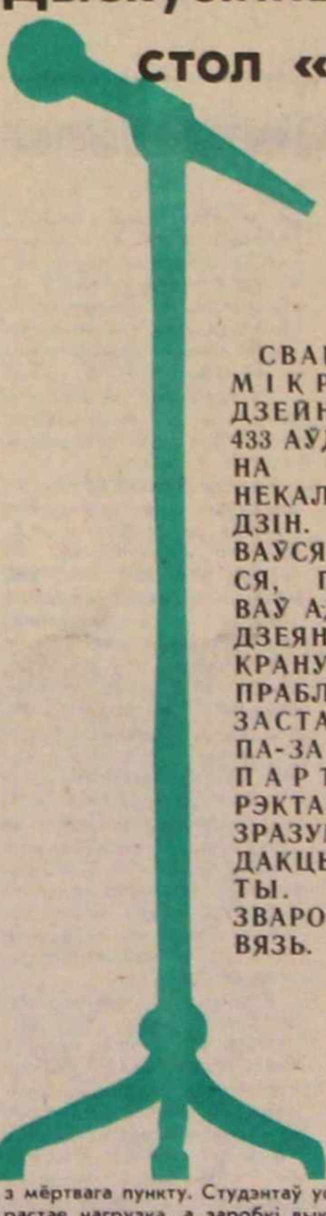

СВАБОДНЫ МІКРАФОН ДЗЕЙНІЧАЎ У 433 АЎДЫТОРЫІ НА ПРАЦЯГУ НЕКАЛЬКІХ ГАДЗІН. ХВАЛЯВАЎСЯ, АБУРАЎСЯ, ПАТРАБАВАЎ АДКАЗАЎ І ДЗЕЯННЯЎ. ЗАКРАНУТЫЯ ІМ ПРАБЛЕМЫ НЕ ЗАСТАНУЦЦА ПА-ЗА ЎВАГАЙ ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА І, ЗРАЗУМЕЛА, РЭДАКЦЫІ ГАЗЕТЫ. ПРАЦУЕ ЗВАРОТНАЯ СУВЯЗЬ.

У. І. ТАРАСЕВІЧ, прарэктар па адміністрацыйна-гаспадарчай частцы:

«Калі мы ў бліжэйшыя два-тры гады не звернем належнай увагі на рамонт будынкаў, праз пяць гадоў у многія з іх зайсці будзе проста немагчыма».

— За апошнія два з паловай гады адміністрацыйна-гаспадарчай часткай у правядзенне работ гаспадарчым спосабам было ўкладзена каля 1 млн. 400 тыс. рублёў. Калі ў наступныя два-тры гады мы не будзем рамантаваць два-тры будынкі, карціна будзе амаль безнадзейнай.

Пачалося будаўніцтва універсітэцкага гарадка ў Шчамысліцы. На адной з пляцовак ужо працуюць. Але... Нам будзе чаго саромецца ў будучым, калі мы не ўвядзём у дзеянне спартыўна-аздараўленчы комплекс. Размоў вакол гэтага збудавання вялося зашмат. Спачатку яго проста не ўключылі ў план будаўніцтва. Нарэшце, удалося. Сёння гэты ўводны аб'ект 1988 года знаходзіцца пад пагрозай зрыву. І ўпраўляючы трэста не дае гарантыі, што тэрміны не парушацца.

А гутарка аб памяншэнні капіталаўкладанняў на рамонт нашых будынкаў марная. Наадварот, у будучым годзе яны павялічацца на 15—20 працэнтаў.

Я ЛІЧУ, ШТО...

Столяру столярава

ЯК ЧАСТА ў нас было (і яшчэ ёсць): гаварылі мы адно, а рабілі другое. Падчас падсвядома, нават не заўважаючы супярэчлівасці сваіх дзеянняў і прамоў. Былі ў нас вучэбна-вытворчыя майстэрні, перадалі іх у распараджэнне адміністрацыйна-гаспадарчай часткі, прымусіўшы ператварыцца ў падсобную брыгаду высокакваліфікаваных слесараў, столяраў, фрэзероўшчыкаў. Не са зла. Наадварот. Жадалі неяк палепшыць становішча матэрыяльнай базы універсітэта, аддаўшы шмат памяшканняў спецыяльнаму канструктарска-тэхналагічнаму бюро (СКТБ). Аднак у хуткім часе «універсалізацыя» дала несуцяшальны вынік. Колькі разоў даводзілася вяртаць назад студэнтаў, якія па старой звычцы ўсё яшчэ прыходзілі ў майстэрні практыкавацца, зрабіць патрэбную дэталь. Раней жа можна было правесці і эксперымент, і дослед. Ды што там дослед — цэлыя дыпломныя работы нараджаліся ў майстэрнях! Навучэнцы ўвачавідкі бачылі вынікі сваёй тэарэтычнай распрацоўкі, ведалі нават, як прымяніць яе на практыцы. Майстры, вядома, імкнуліся дапамагчы студэнтам, але магчымасці былі не тыя, што калісьці. Абсталяванне перадалі ў іншыя ведамствы.

Часу на навучанне адвялі мізэр. Нам даводзілася займацца рамонтам інтэрнатаў, сталовых і іншых аб'ектаў. Сказаць, што гэтыя людзі марна працавалі, язык не павернецца. Толькі ж і аддачы поўнай чакаць — не дачакаешся. Ці нармальная з'ява, калі майстар, слесар або фрэзероўшчык пятага разраду днямі капае ямы, пераносіць мэблю, шпаклюе столь, фарбуе сцены... І такое працягваецца дзесяць гадоў! Тым часам выхавана два пакаленні «чыстых» тэарэтыкаў, знаёмых з вытворчасцю, апрацоўкай і тэхналогіяй таго ці іншага навуковага працэсу толькі «на пальцах». Словам, спецыялістаў-недавучак. Не дзень-два — месяцы здзіўлена будуць разглядаць яны незнаёмыя дэталі, няўмелымі рукамі «змагацца» з металам, праводзячы нават прымітыўны дослед. Без віны вінаватыя. А тых, хто зрабіў памылку, цяпер ужо цяжка знайсці. Ды й неабавязкова. Яе трэба выпраўляць на справе. Як? Аднавіць эфектыўную дзейнасць майстэрні, даць магчымасць студэнтам займацца практычнай навукай, а майстрам — навучаннем. А для рамонту універсітэцкіх будынкаў лепш было б стварыць рамонтна-будаўнічае ўпраўленне. Падабраць туды добрых спецыялістаў, тады і якасць работ значна палепшыцца. Кожны павінен займацца сваёй справай, універсалы) гэтым выпадку не патрэбны. Аднак маю прапанову адхілілі, спаслаўшыся на скарачэнне штатаў: тут жа цэлае ўпраўленне арганізоўвай. А чаму б не?

Абяцанага, кажуць, тры гады чакаюць. А калі дзесяць? Кіраўніцтва патрэбу разумее, з намі згаджаецца, але далей спачуванняў ўзаемаразуменне не ідзе: канкрэтных мер, пэўных зрухаў няма. А час ужо аднавіць парушанае адзінства тэорыі і практыкі ў маштабах універсітэцкай навукі. Толькі хто і як гэта зробіць? Аднаму-двум чалавекам такая справа не пад сілу. Можа паспрабаваць усім разам на партыйнай канферэнцыі?

М. ЮЗЕФОВІЧ,
загадчык майстэрняў,
член КПСС з 1945 г.

АД МІНУЛАГА ДА БУДУЧАГА

У нас застою не было

Лічу, што звязаны з камсамолам з 1967 года па сённяшні дзень. Сакратаром быў у «росквіт перыяду застою», як сёння кажуць. Толькі мне не хочацца аздабляць гэтым «тэрмінам» успаміны пра работу камітэта камсамола таго часу — майго камітэта. У нас застою не было. Была шчырая ўпэўненасць, імкненне, энтузіязм, памылкі і расчараванні, але не «застой». А галоўнае — былі цудоўныя хлопцы (мне проста пашанцавала на камітэт), якія назаўсёды застануцца маімі сябрамі.

Тады ўсе справы здаваліся важнымі і патрэбнымі. Усе, пэўна, памятаюць славуты «юбілейны бум» вакол 60-годдзя універсітэта? Амаль год гэта было нашай найважнейшай справай. Сёння гэта можна расцэньваць як вялікую шуміху і паказуху, а тады... Абнаўленне ўсёй нагляднасці, афармленне музея, падрыхтоўка атрыбутыкі, мітынгі, рапарты, сустрэчы, юбілейны канцэрт — ці ўспомніш усё?

У 1981 годзе мы правялі ў Лаўскім лесе збор партызанскай брыгады імя Варашылава. Справа прыжылася, стала традыцыяй. Душу тады ўкладвалі ў яе камсамольцы з групы «Абавязак» Валодзя Гафановіч, Жэня Памышкін. Камуністычны атрад зямлянкі аднаўляў, новыя будаваў...

У тым жа годзе мы прыдумалі і ўвасобілі ў жыццё палітзалік. Гэты вопыт у нас многія ВНУ перанялі. Пэўна, правільна зрабілі — фармалізму шмат.

Папярэдні камітэт пабудаваў «Гаўдэамус» — нам давялося арганізоўваць яго работу. Папсавалі нервы тады намеснікі па ідэалогіі, але неяк прыстасаваліся — тры гады кафэ працавала.

Асабістыя ўспаміны? Зразумела, XIX з'езд камсамола, на якім я быў дэлегатам. Хаця ні ў матэрыялах з'езда, ні ў прамове Брэжнева асаблівай глыбіні не адчуў, але сам дух камсамольскі, з'ездаўскі, крыху «застойны» памятаецца добра. Яшчэ часцей успамінаю, як рабяты праводзілі мяне і сустракалі. І тэлеграмы памятаю.

Калі не памыляюся, то ўпершыню ў 1981 годзе камуністычны атрад мехмата працаваў у доме дзіцяці, потым гэта таксама стала традыцыяй. Але большая частка энергіі трацілася на ўсякую «цякучку» — яўкі, дэманстрацыі, падпіску, мітынгі, дзяжурствы, рапарты, сходы, пасяджэнні. А колькі было зрываў — наўмысных і ненаўмысных, вымоў, пакаранняў. Нягледзячы на тое, што рэктарат і партком нас разумелі, дапамагалі, як маглі, а часам і абаранялі.

«Справа філосафаў» — красавік 1981-га — таксама пры нас. Мы ўсе былі настроены «не пушчаць!» «Справа» заключалася ў зборы подпісаў пад адозвай, якая заклікала да самакіравання. Першая, недарэчная і, пэўна, няправільная па форме спроба перайсці да самакіравання, а мы — не каб «наставить на путь истинный» — давай шашкамі махаць.

Памылкай лічу і тое, што мала «сабацціравалі» абавязковыя, навязаныя «зверху» мерапрыемствы — значыць, мала ўвагі ўдзялялі ўласным справам, да груп рукі не даходзілі, мала цікавага, па-сапраўднаму захапляючага зрабілі і задумалі. Маглі б болей.

Як бы працавалі мы сёння? З аднаго боку — лягчэй стала, няма націску «зверху». З другога цяжэй — больш строга пытаюць «знізу». Сённяшняму камітэту жадаю дайсці да групы, да кожнага студэнта і вяршыць такія справы, каб усе вас памяталі і не трэба было вось так, па крупіцах, успамінаць зробленае.

А. РУХЛЯ,
вучоны сакратар НДІ ФХП.

Да партыйнай канферэнцыі

А якім ён павінен быць, партыйны сход? Якая атмасфера пануе на ім сёння? Пытанняў сабралася многа. І хоць здаюцца яны самымі рознымі, і хоць узнікла кожнае са сваёй нагоды, агульным для іх застаецца тое, што не хаваюць яны беды за частаколам аб'ектыўных прычын.

Не ўсё яшчэ ідзе гладка, не ўсё адточана. Але, можа, такое і не патрэбна? Азначае гэта, што не стварaецца за тыдзень да схода сцэнарый, калі кожнаму выступаючаму адведзена свая роля, а кожная прамова напісана пад дыктоўку сакратара.

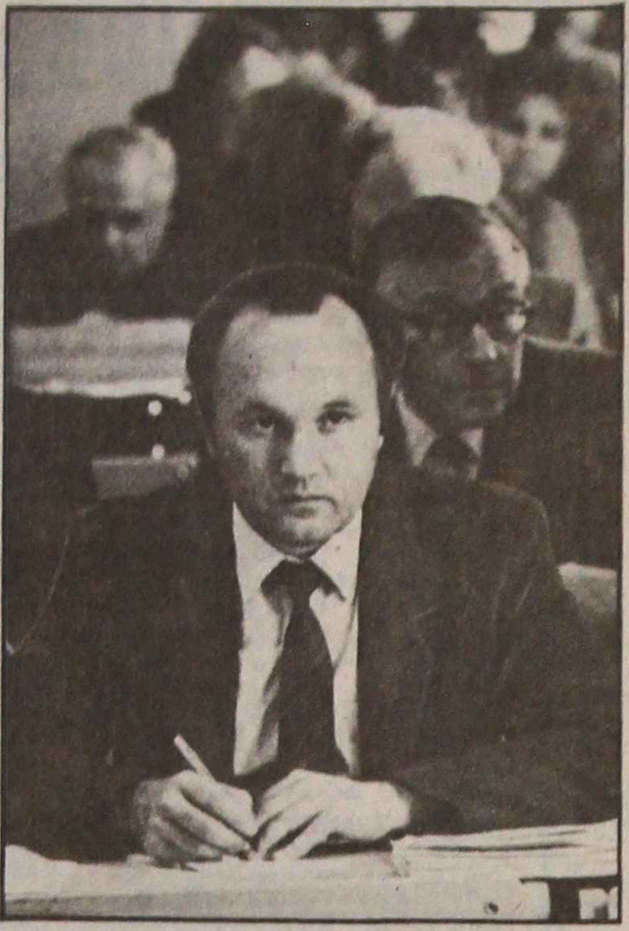

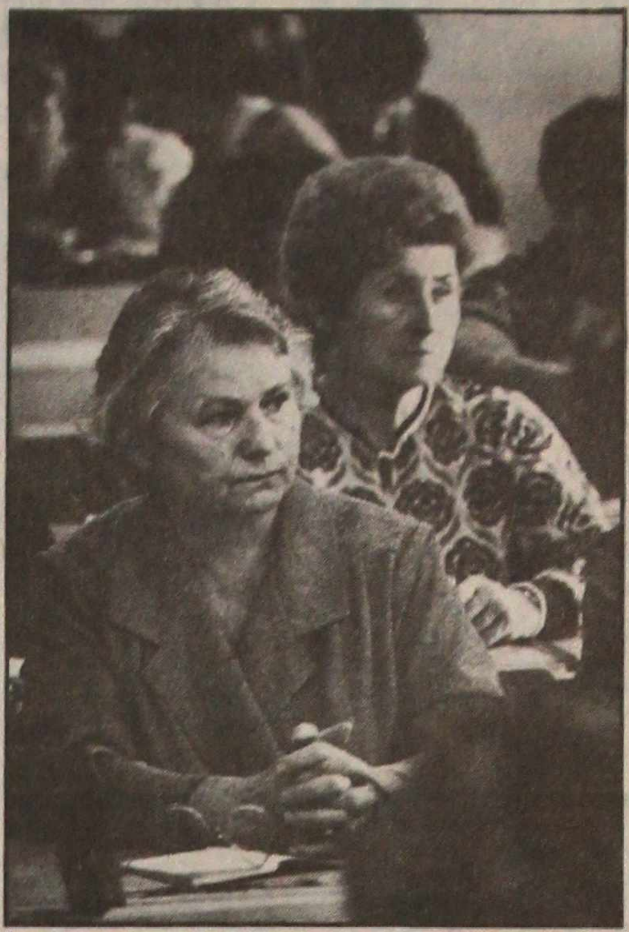

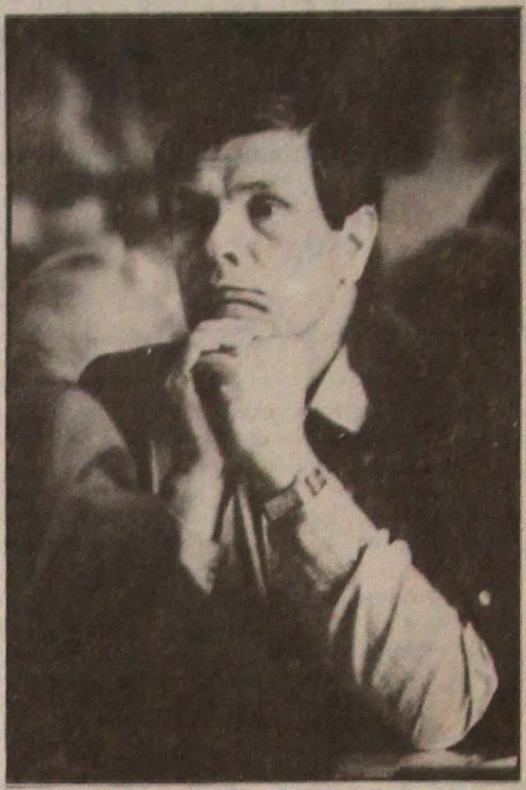

Ідзе партыйны сход...

Рэпартаж з філалагічнага факультэта падрыхтаваў С. Плыткевіч.

ШТРЫХІ ДА ПАРТРЭТА

На хвалі жыцця

КОЖНЫ факт з яго біяграфіі высвечвае цікавы характар, паказвае шматграннасць асобы вучонага, арганізатара навукі, кіраўніка спецыфічнага падраздзялення універсітэта.

Самае значнае і агульнапрызнанае дасягненне Аляксандра Фёдаравіча Чарняўскага — гэта ўмацаванне і росквіт навукова-даследчага інстытута, які ён узначальвае з 1979 г. Гэта вядомы ў краіне навуковы цэнтр. Шырокі дыяпазон даследаванняў дае калектыву магчымасць працаваць на ўзроўні высокіх сучасных запатрабаванняў.

Нездарма калектыў інстытута чатыры разы быў узнагароджаны Пераходным Чырвоным Сцягам былога Міністэрства вышэйшай і сярэдне-спецыяльнай адукацыі СССР і ЦК прафсаюза работнікаў вышэйшай школы. Але самае адметнае ўсё ж тое, што ў інстытуце выхаваўся малады і вельмі таленавіты калектыў вучоных. У пачатку дзейнасці інстытута ва ўсіх яго лабараторыях было не больш 40 кандыдатаў навук, а цяпер іх 160, вядучыя падраздзяленні інстытута ўзначальваюць доктары навук. Сучасным запатрабаванням развіцця навукі адпавядае таксама матэрыяльная база.

Зразумела, што ва ўсім гэтым немалая заслуга і дырэктара інстытута А. Ф. Чарняўскага. Сам ён як вучоны і арганізатар, вырас ва універсітэце. Гэты рост вельмі дынамічны і павучальны, асабліва для тых, хто ідзе ў навуку.

У 1985 годзе аспірант А. Ф. Чарняўскі абараніў кандыдацкую, а ў 1971 — доктарскую дысертацыі. Гэта можна растлумачыць тым, што, пачынаючы са студэнцтва, Аляксандр Фёдаравіч працаваў напорыста, упарта дабіваўся пастаўленай мэты.

Вось яшчэ адна адметная акалічнасць. А. Ф. Чарняўскі трапіў у шчаслівую паласу развіцця фізічнай навукі ва універсітэце. У канцы 50-х — пачатку 60-х гадоў ва універсітэце склалася надзвычай творчая абстаноўка. Пераадолеўшы ваеннае разарэнне, калектыў універсітэта набіраў сілу. Студэнтамі стала пакаленне маладых людзей, якія праглі новых дасягненняў у розных напрамках навукі. Таму сярод юнакоў і дзяўчат хутка вылучаліся асабліва таленавітыя, якія зараз складаюць аснову універсітэцкай і акадэмічнай навукі.

У той час пачыналі свой шлях прафесары Л. І. Камароў, А. М. Саржэўскі, В. Д. Ткачоў, Д. С. Умрэйка, С. С.

Шушкевіч і іншыя. Словам, было на каго раўняцца і з каго браць прыклад. Асабліва ўплыў аказваў на маладых фізікаў крыху старэйшы іх таварыш, у хуткім часе прарэктар па навуковай рабоце універсітэта, акадэмік Л. В. Валадзько.

Былі і добрыя настаўнікі. Сярод іх — рэктар універсітэта, акадэмік А. А. Сеўчанка. Побач з гэтымі людзьмі складвалася творчая біяграфія прафесара А. Ф. Чарняўскага.

Цяпер яе вехі адзначаны прэміяй Савета Міністраў СССР, Дзяржаўнай прэміяй БССР, медалямі ВДНГ СССР. Зразумела, не ўзнагароды, а вынікі працы ў першую чаргу складаюць аўтарытэт дырэктара. Аляксандр Фёдаравіч стварыў сваю навуковую школу, з якой выйшлі 28 кандыдатаў і два доктары навук. Ён — аўтар пяці манаграфій, многіх артыкулаў па сучасных праблемах фізікі ў айчынных і замежных выданнях, мае аўтарскія пасведчанні на вынаходніцтвы, неаднаразова ўдзельнічаў у міжнародных сімпозіумах і канферэнцыях.

Навуковыя дасягненні, жыццёвы вопыт складаюць трывалую аснову ў выпрацоўцы стылю кіраўніцтва інстытутам. Дырэктар імкнецца нацэльваць калектыў на распрацоўку самых сучасных, дзяржаўна важных навуковых праблем. У вырашэнні гэтай задачы ўзяты правільны кірунак: сістэмы, зробленыя ў лабараторыях інстытута, павінны хутка ўкараняцца ў вытворчасць. Якраз на гэтым узроўні ўкаранення распрацовак у жыццё дырэктара і калектыў інстытута спасцігае шмат цяжкасцей. Эксперыментальная база амаль адсутнічае, канструктарскае бюро даволі слабае і абслугоўвае ўвесь універсітэт. Таму даводзіцца наладжваць сваю канструктарскую службу і ствараць канструктарскае бюро спецыяльнай тэхнікі.

Мэтанакіраванасць на вышэйшыя дасягненні ў навуцы дыктуе напружанасць у працы, стыль скрупулёзнага адбору людзей, якія папаўняюць калектыў падраздзялення, праграміруе і адносіны калектыву з дырэкцыяй.

Прафесар А. Ф. Чарняўскі прыхільнік адкрытага дыялогу ў любых абставінах жыцця. Яго ацэнка дзейнасці калектыву лабараторыі, асобных супрацоўнікаў ідзе па шкале канкрэтных дзеянняў і вынікаў, укладу ў агульную справу. Гэта стварае ў калектыве дзелавы настрой, што, у сваю чаргу, дазваляе інстытуту дабівацца высокіх вынікаў.

Важным фактарам узорнай працы інстытута з'яўляецца тонкае разуменне прафесарам А. Ф. Чарняўскім дынамікі развіцця сучаснай навукі. Ён захапляе супрацоўнікаў навізной праблем, выхоўвае своеасаблівую псіхалогію абвостранай зацікаўленасці працай. Гэта спалучаецца з энергіяй і талентам маладых вучоных, якія ў інстытуце пастаўлены на грань вынаходніцтваў і адкрыццяў. І зусім не выпадкова, што яны (як у гэтым годзе П. В. Комар і С. Г. Сіняковіч) за свае выдатныя працы атрымліваюць прэміі Ленінскага камсамола Беларусі.

Увогуле прафесар А. Ф. Чарняўскі канструктыўна ставіцца да праблемы падрыхтоўкі спецыялістаў. Ён лічыць, што для таго, каб менш было браку, патрэбна яшчэ да дыплома так «абкатаць» студэнта, каб потым пазбавіць яго доўгага «ўваходжання» ў ролю на працоўным месцы. А. Ф. Чарняўскі, дарэчы, адзін з аўтараў і распрацоўшчыкаў аўтаматызаваных навучальных сістэм на базе ЭВМ, якія выкарыстоўваюцца ва універсітэце і іншых ВНУ краіны. Акрамя таго, матэрыяльны патэнцыял інстытута з'яўляецца самай лепшай базай для практыкі студэнтаў, хаця гэта праблема вырашаецца станоўча.

Калі ідзе размова пра знакамітага чалавека, часта здараецца, што вялікая працоўная і грамадская дзейнасць засланяюць сабой шматграннасць яго асобы. Тады цяжка заўважыць супярэчлівасць характару, своеасаблівыя рысы, якія даюць чалавеку маральнае права кіраваць калектывам.

Прафесар А. Ф. Чарняўскі — асоба складаная. Ён настойлівы, упарты і нават жорсткі. Напэўна, не ўсім да спадобы такі характар. У той жа час ён пазбаўлены паспешлівасці ў сваіх дзеяннях, асабліва, калі справа датычыць людзей або канкрэтнага чалавека. Ён лічыць, што любую праблему, складаную сітуацыю патрэбна вырашаць спакойна, канструктыўна і без правалочак. Гэта сучасны стыль кіраўніцтва, які прымае і разумее большая частка людзей.

Інакш кажучы, ад людзей, падобных на прафесара А. Ф. Чарняўскага, у значнай меры залежыць поспех у абнаўленні ўсіх бакоў жыцця нашага грамадства.

А. СЛУКА,
дэкан факультэта журналістыкі.
Фота С. ГРЫЦА.

З КАМПЕТЭНТНЫХ КРЫНІЦ

Адрасаты Фонду міру

Часта ў рэдакцыйнай пошце можна сустрэць пісьмы, аўтары якіх цікавяцца, куды ідуць грошы, што паступаюць у Фонд міру. Прапануем вам кампетэнтны каментарый Беларускага аддзялення Савецкага фонду міру.

У першым паўгоддзі гэтага года ў Савецкі фонд міру паступіла каля 123,1 млн. рублёў. Усе гэтыя сродкі расходаваліся ў адпаведнасці са Статутам і пажаданнямі ўкладчыкаў.

Фонд фінансіруе дзейнасць 17 грамадскіх арганізацый, якія дзейнічаюць у імя міру і раззбраення (Савецкі камітэт абароны міру, Савецкі камітэт ветэранаў вайны, Камітэт савецкіх жанчын, Асацыяцыя садзеяння ААН у СССР, Савецкі камітэт салідарнасці краін Азіі і Афрыкі, Савецкі камітэт за еўрапейскую небяспеку і супрацоўніцтва, Камітэт савецкіх вучоных у абарону міру, супраць ядзернай пагрозы і г. д.). Іх дзейнасць шырока вядома ў нашай краіне.

На развіццё міжнародных сувязей і кантактаў, правядзенне кангрэсаў, канферэнцый, семінараў, арганізацыю маршаў, паходаў і круізаў міру, іншых антываенных мерапрыемстваў за першую чвэрць года патрачана 14,1 млн. рублёў (уключаючы 3,5 млн. руб., выдзеленых Міжнароднаму фонду за выжыванне і развіццё чалавецтва).

Значная частка сродкаў ідзе на выдавецкую і інфармацыйна-прапагандысцкую дзейнасць, выпуск кніг і брашур па праблемах міру і раззбраення, вытворчасць кінафільмаў на антываенную тэматыку (напрыклад, фільм «Стэрэатыпы») і інш.

Па пажаданню ўкладчыкаў і выказваючы пачуццё інтэрнацыяналізму і гуманізму савецкіх людзей, Фонд міру аказваў матэрыяльную дапамогу ахвярам войн і агрэсій, насельніцтву краін, дзе адбыліся стыхійныя бедствы. На аказанне дапамогі народам Афганістана, Эфіопіі, В'етнама, Мазамбіка, Кубы і іншых краін, нацыянальна-вызваленчаму руху Поўдня Афрыкі, палесцінскаму насельніцтву на акупіраваных Ізраілем арабскіх тэрыторыях выдзелена каля 8 млн. рублёў.

Кардынальны паварот Фонду міру да сацыяльных і маральных праблем савецкага грамадства — гэта таксама ўклад ва ўмацаванне міру, даверу і дружбы паміж народамі. У першым паўгоддзі 1988 года на гэтыя мэты было выдзелена:

— 12 млн. руб.— на будаўніцтва ў г. Алма-Аце шпіталя для ветэранаў вайны і воінаў-інтэрнацыяналістаў;

— 20 млн. руб. — на стварэнне двух Цэнтраў медыка-сацыяльнай рэабілітацыі для воінаў-інтэрнацыяналістаў (ва Узбекскай ССР і Краснадарскім краі);

— 30 млн. руб.— на стварэнне новых аддзяленняў сацыяльнай дапамогі дома, на пашырэнне патранажнай службы для аказання медыка-сацыяльнай дапамогі інвалідам вайны, адзінокім, састрэлым і непрацаздольным бацькам і ўдовам ваеннаслужачых, што загінулі пры абароне Радзімы. З гэтай сумы 5 млн. руб. выдзелена на павелічэнне ўдвая колькасці патранажных сясцёр, міласэрная дапамога якіх так неабходна «салдацкім удовам», інвалідам і ветэранам вайны;

— 3 млн. руб.— на будаўніцтва і абсталяванне навейшай медыцынскай апаратурай спецыялізаванага корпуса ў г. Ленінградзе для тых, хто перанёс блакаду;

— 400 тыс. руб.— на набыццё абсталявання для шпіталяў ветэранаў Вялікай Айчыннай вайны ў Марыйскай і Магаданскай абласцях;

— 51 тыс. руб.— для набыцця і ўручэння да Дня Перамогі каляровых тэлевізараў для 72 шпіталяў для інвалідаў Вялікай Айчыннай вайны;

— 326 тыс. руб.— на ўзвядзенне помнікаў ахвярам фашызму ў Бранскай і Сумской абласцях і Эстонскай ССР;

— 400 тыс. руб.— на будаўніцтва школы і дзіцячага сада ў раёне, які быў разбураны выбухам на чыгуначнай станцыі Арзамаса.

Гэта асноўныя адрасаты расходавання сродкаў Фонду міру. Агульная сума іх прыкладна дасягае 90 млн. руб.

Трэба дадаць, што на ўтрыманне штатнага апарату з добраахвотных сродкаў Савецкага фонду міру зараз не трацiцца ніводнага рубля: неабходныя для гэтага грошы атрыманы ад уласнай фінансавай і эканамічнай дзейнасці Праўлення Фонду міру.

БЕЛАРУСКІ УНІВЕРСІТЭТ

Цана 2 кап.
Мінская паліграфічная фабрыка «Чырвона» зорка» МВПА імя Я. Коласа.
20 кастрычніка
Зак. 1633.

220080, Мінск-80, УНІВЕРСІТЭЦКІ ГАРАДОК, ВУЛ. БАБРУЙСКАЯ, 9, ПАВЕРХ 4, ПАКОІ 74-75.
ТЭЛЕФОН 20-68-27.

В. а. рэдактара
М. Г. ЗАГОРСКАЯ.